

Szavak alkonyra néző falnál

Árnyéka híg-e, sűrű-e terebélyesedő életművünk szavai, mondatai között kell ógyelegnem, hogy megfelelő (kinek megfelelő, kinek nem) választ szedjek össze. A király, a pap és a gyerek – mindenkiben ez a hármasság hordozódik – sorolgatta egymásnak, nem a bőrömön, valószínűleg a bőrömrre, a legsajátosabb izomköteg, nevezzük talán egyszerűen szívnek a legmélyéről:

Négy parancsolat

Fölállni,
ha az ösvény elesett,
sínre szállni
a kisiklott Történet helyett,
odaállni a kivégzőfal elé:
ha nem fakad már rózsza
fakad szívedé,
és álmodni
pacsirta-ébredésben:
tücsök-fényt
csillag-citerát
s Fehérlófiát – hogy éljen.

A vers ünnepelgető pécsi antológiában jelent meg, de nem első közlésként. A válogatás olyan időnek szólt (felszabadulás-évforduló), amelyet ebben a versben *kisiklottként* jellemeztem. Átmenet, ahogyan emlegettük hol nyílt szarkazmussal, hol csak csak úgy tréfa-ként, a Kossuth-díjjal elismert Juhász Ferenc versével („Babonák napja csütörtök, amikor a legnehezebb” – kiem. B. A.) és a „tudományos” korszakolással tercként: a kor, amely átvezet a kapitalizmusból az imperializmusba. Némely szabadszájú proféták szerint: kannibalizmusba.

BOTÁR ATTILA (1944) Székelyudvarhelyen született, Veszprémben élő költő. Utóbbi kötete: *Kőtődések. Ave Regina* (versek, 2016).

Nem tisztzem boncolgatni a versemet, mondhatnám – némi – megjátszott eleganciával, de mivel nincs más éppen tétlenkedő „szakember” a közelben, hát nem mondom, sőt kicsit nyomozgassunk (ó, félretett, soha divatba nem jött lírikusok hosszú névsora, ahova tartozunk!), más úgysem teszi, szaglásszunk magunk után. (Szintén fohászos ó -: referenciális olvasás csodaszarvasként fel- és eltűnő gyönyörei, no meg borzalmi!)

Az ipse pécsi tartózkodása alkalmi. Nem tüke pécsi. Hol egy mecsekszabolcsi iskola tetején, hol pedig a közkórház egyik emeletén adogatja a lefolyócsövet, függőeresz-csatornát, karvasakat bádogos barátai keze alá. (És huggyozza le munkaidő múltán a ki nem hűlt faszenes forrasztókályhát.) Más napokon a *Jelenkor* keddjeinek áhítatos, ám szintén alkalmi hallgatója. Alkalmi ipse, Komlón él. Ott, gimnazistaként, látja nyomtatásban először verse fölött a nevét.

Ez a város, vessük rá „vigyázó” szemünket, akár valami francia századelőről Keletre toloncolt izmus. Bányászfaluból szétkent urbánus festékfolt. Valaki nagy szeretettel fegyenceleplek nevezte. Nos, amikor az egyenruhás örök eltűntek, kerekedett, gyakran a fegyencek közül, másmilyen ör. Ne titkolózzunk, és kár fanyalogni újonnan felkapaszkodottak, az ország más és más pontjáról oda irányított megbízhatatlan elemek gondosan szétszórt egyedei között ügyvédek, orvos, mérnök, orosz fogságból csak hazavergődött katonatiszt és főként pedagógus tengette a napokat, szívta az imént átmenetinek titulált kor levegőjét. Gyermeknek pap és király. Hála nekik, a városnak így kiváló iskolái alapozódtak. Egyikükben érettségizett. Ha pályaképre szólítanák, ezt tudná elmondani.

A város eltűnőfélben. Véle a gyermek, a pap és a király. Az ipse. Herdálódunk, mintha nagy gazdagságunk volna. De ami lehetne, az inkább fehérlófiás álmunkban. Miközben ácsorgunk a falnál, mint valami tetőtlen talponállóban. Beroskadt ösvények, kisiklott történelem. De sehol a borunk, sehol a kivégzőosztag. Csak magunkra szabott evidenciák. A lét egyenlő a költéssel. A lírához nyelv kell. A nyelv örökké gazosodik, idegen magvak szöknek szárba benne, turkálják, egyengetésre szorul. Az alkonyra néző falnál még az is átfut rajtunk, hogy ez a történelem csupán a napon álldogáló emberekre áll. Akik nélkül a nyelv magára marad. És akik nem képesek nyelv nélkül az árnyékban élni. Az így várakozók átgondolhatják, a süllyedő nap fénye is a legmagasabb fáktól búcsúzik utoljára, a legmagasabb tornyoktól, tetőktől. Mindig hegyekben élt az ipse. Akkor is, amikor tönkretett városokban. A hatvanadik életévét egy talponállóban ünnepelte. Futó, félig kiivott pohár. Az meg fölért egy laudációval, amint a zirci apátság melletti fenyők tetején elköszönt tőle a nap. Egymás titkai azóta is.